

פרטיבל מס' 16

מליציבת מס' של הועדה לעניני פנים

שהתקיימה ביום ב' ו' אב הש"ט (1.8.49)

בשעה 09.30

נוכחים:

חברי הועדה:

1. בן צבי יצחק
2. גורי ישראל
3. שפטל אריה
4. ורהשטיג זרח ד"ר
5. טובי טופיק
6. מינץ בנימין
7. מרלין שמואל
8. סנה משה
9. פראי אלעזר
10. דוד הכהן

מוזמנים:

1. ד"ר בר - משרד הדתות
2. מר זילביגר - משרד הפנים
3. מר הורנשטיין - משרד הפנים

נעדרים:

1. חושי אבא
2. כהן אידוב
3. חפיר יוסף
4. סוף אלדין-זרעבי
5. פרידמן ילין נתן

היו"ר:

ב. מינץ

סדר היום:

הוקף תקציבי הפרותים הדתיים הלימודיים - הש"ט 1949.

ד"ר מ. סנה:

לפני הדיון לסדר היום יש לי משאלה

ליו"ר ועדה הפנים, ומבקש להעבירה דרך

הועדה אל שר הפנים. שמעתי שמשרד הפנים, בהוקף ממכותו, עומד להעניק

מעמד של הועדה מקומית לשורה של מושבים או מושבות, שיש שם רק ועדי

ועדה לעניני פנים
1.8.49

מושבנות. בקשר עם זה מתעוררות בעיות שונות, ואני מבקש את יו"ר הועדה להביא את משאלתי בפני יו"ר הפנים, שטרם שיוציא את הצו בענין זה, ישמע קודם את חוות דעת הועדה.

י. גורי: אני מצטרף למשאלתו של ד"ר סנה וברצוני להוסיף נימוק לוצעה זו. לפני כמה חדשים שמענו מקירה משר הפנים על המועצות המקומיות, אולם עד היום לא החנהל כל דיון בוועדה בקשר לסקירה זו. לו היה דיון היינו מסלקים כמה בעיות עקרוניות, וכן מבררים כמה שאלות יסודיות בקשר לפוליטיקה הכללית של משרד הפנים. אני מציע איפוא, כי בישיבה הבאה נדון על סקירתו של שר הפנים, ובינתיים לבקש את שר הפנים, כי יעבד את פרסום החוק בדבר המועצות המקומיות.

ז. ורהפטיג: אני מסכים לחלק הראשון של המשאלה הזו אבל בלי התוספת שאנו מבקשים לעבד את פרסום הצו. לדעתי התוספת הזו היא שאלה משפטית קונסטיתוציונית. אני מסכים שנפנה לשר הפנים ונבקש ממנו לדון בוועדה בדבר המועצות המקומיות, אבל אין לנו רשות לבקשו לעבד את פרסום הצו כי אין הועדה יכולה לומר לשר אל תעשה. דבר כזה יכולה רק הכנסת להחליט.

ד"ר מ. סנה: אין אנו אומרים להגביל את סמכויותיו של השר. אנו רק מבקשים לעבד את פרסום פרסום הצו שהשר מתכוונן לפרסמו זה כמה חדשים. זוהי רק משאלה, ואנו מבקשים את השר, כי ישמע את חוות דעת הועדה בענין זה.

י. גורי: מותר לוועדת כנסת להביע משאלה לעבד חוק. השר יכל להתחשב במשאלה זו או לא, אבל הזכות בידינו להביע משאלה כזאת.

היו"ר ג. מינגו: גם אני מצטרף למשאלתו של ד"ר סנה.

מל.

ז. וורהפטיג:
לדעתי יש להחיעץ בשאלה זו עם היועץ המשפטי, כי אני בטוח שאין ועדה כנסת יכולה לומר לשר "לעכב" את פרסום החוק.

היו"ר ב. מינץ:
כבר חזרו כאן והדגישו, כי זו היא רק "משאלה" לשמוע את חוות דעתנו לפני פרסום החוק.

מר הורנשטיין:
אפילו אם הדבר נעשה בצורה משאלה, יוצא שבמקרה והשר לא ישעה למשאלה זו, יתקבל הרושם שהוא אינו מתחשב בדעה הועדה. אני חושב, איפוא, שוטב עם הועדה תגיש את המשאלה בצורה זו: ועדת הפנים מבקשת את שר הפנים להביא בפני הועדה את ענין חוק המועצות הדחיות. אבל בלי להוסיף את המלים "בטרם" או "לפני פרסום החוק".

י. גורי:
אני מחפלא את פרושו של מר הורנשטיין למשאלה זו. אין אנו חושבים להכביר על השר ואין אנו מטילים עליו שום חובה משפטית. מותר לרוב הועדה להביע משאלה בלי כל סייגים והגבלות.

היו"ר ב. מינץ:
מכיון שיש לנו כבר פרצדנט כזה שעלינו לשאול יועץ משפטי אם הגשת משאלה היא חוקית או לא, אני מציע כי נפנה ליו"ר הכנסת ונבקש, כי ימונה יועץ משפטי של הכנסת.

הו"ח לט:
(א) להעביר את המשאלה הזו לשר הפנים.
(מר וורהפטיג מתנגד לכך).

(ב) לבקש את יו"ר הכנסת, או את ועדת הכנסת כי ימונה יועץ משפטי של הכנסת.

טובי טופיק:
הייתי מבקש להעביר משאלה לשר הפנים בקשר לוועדת הבחירות בחיפה. בחיפה הורכבה ועדת בחירות בשנה שעברה והועדה הזאת אינה מייצגת את הקומוניסטים. הועדה

מל.

מונתה לקראת הבחירות לכנסת, ומאז השחנה המצב. אם נקבע שזכות בחירה למועצות המקומיות יש רק לאלה היושבים במקום ישיבת קבע 6 חדשים, הרי ע"י כך חמנע זכות הבחירה פתושבים רבים שלא היו מיוצגים קודם לכן בועדת הבחירות לכנסת, ואשר שמוחיהם לא פורסמו אז ברשימת תושבי העיר. אני מבקש, אילן, ממשרד הפנים כי ישנה את רשימת התושבים בחיפה, או שיערכו רשימה חדשה, מבלי להתחשב ברשימה שהוכנס לקראת הבחירות בכנסת.

ב. מינץ: אין אני חושב שאנו צריכים להכנס לפרטים על המתהווה בחיפה. החוק שנחקל כאן הוא חוק כללי לגבי כל הרשויות המקומיות בארץ.

י. גורי: ברצוני להעיר כאן, שלדעתי אין החב" טובי צריך לדבר בועדה באנגלית. יש לו זכות לדבר עברית אם הוא רוצה בכך ויש לו הזכות לדרוש שדבריו יתורגמו לעברית ולהיפך.

היו"ר ב. מינץ: מר טובי דבר אנגלית בהסכמת רוב חברי הועדה המבינים אנגלית יותר מאשר ערבית. אני מקבל את הערתו של מר גורי, כי גם אני מחננד לכך שידברו כאן אנגלית. אין מקום, אפילו בועדות הכנסת, לדבר שות אחרות מחוץ לעברית וערבית ואני מבקש להבא לשמור על כך.

אשר למשאלתו של מר טובי אין אני חושב שאנו בחור ועדה כנסת יכולה להתערב בדברים פנימיים השייכים לעיריית חיפה.

ד. הכהן: אין אני מדבר בשם ועדת הבחירות של חיפה, אני מציע רק לחבר טובי להפגשתי בחיפה באופן פרטי, כדי לברר את הענין. אין הדבר שייך לוועדה הפנים.

ט. טובי: עוררתי את השאלה כאן משום שועדת הפנים היא אשר אישרה את החוק הזה

מר הורנשטיין: החוק הזה מקנה זכות ערעור לכל תושב החושב שהוא צריך להופיע ברשימת הבחורים. ואם

ימצאו חושבים בחיפה, החושבים שהם זכאים להמצא בר... ימת הבוחרים - הם יוכלו להגיש ערעור ולדרוש את זכותם לבחור או להבחר. נוסף לכך עלי להעיר, כי פנקס הבוחרים עוד לא פורסם באופן רשמי. אם לאחר פרסום פנקס הבוחרים איזה תושב שהוא לא יהיה מרוצה - הוא יוכל לפנות ~~אל~~ ולערער על כך בפני בית משפט מחוזי.

י. גורי: ועדת הבחירות בחיפה הורכבה ב-26.11.48

ומאז השחנה מצב החושבים לא רק מבין האוכלוסיה הערבית, אלא גם האוכלוסיה היהודית שגם לרבים מהם עוד לא חתיה זכות בחירה. כאן מתעוררת בכלל הבעיה של אנשים שעזבו את הארץ וחזרו אליה, ובשאלה זו יכל להכריע רק בית דין מוסמך לכך.

היו"ר ב. מינץ: אני חושב שעלינו להפסיק את הויכוח בענין זה, כי הוא אינו שייך לוועדה. מר טובי צריך לברר את הדבר עם עיריית חיפה, או עם משרד הפנים, אבל/באמצעות ועדת הפנים.

ש. מרלין: אני מבקש את היו"ר להעמיד לסדר היום של ועדת הפנים כמה בעיות הקשורות עם החזרת הפליטים הערביים לארץ. בעיות אלה פתרון הוא במסגרת של ועדת הפנים:

(א) מצב הבטחון והגדלת כוחות המשטרה;

(ב) להרשות נשיאת נשק לסוג מסויים של אזרחים בשטחים מסויימים של הארץ;

(ג) בעיות הקליטה של הערבים.

ועדת הפנים חייבת לדעתי אשא לדון בכל הסעיפים הנ"ל, כדי לא להרשות שיווצר מצב כזה שיסכן את בטחון אזרחי המדינה.

היו"ר ב. מינץ: אני רושם לפני את הצעות מר מרלין. בשבוע הבא עלינו עוד לדון בבעיות העליות. חבר הכנסת ה. קוק הודיע, כי אם לא נדון בדבר, הוא יחזיר את הסעיף הזה למליאת הכנסת. לדעתי הוא צודק ועלינו לדון בזאת ללא דחוי. כמו"כ עלינו עוד לדון בחוק העיריות כולו. הסעיפים שאנו דנו בהם, זהו רק חוק מקוצר לצרכי הבחירות, ויש הכרח דחוף לדון על חוק העיריות כולו !

אנו נמשיך עתה לדון בחוק השרותים הדתיים.

מל.

סעיף 3 (ב):
=====

היו"ר ב. מינץ:

אני מציע לנסח את הסעיף הזה בצורה זו:
" המועצה הדתית מוסמכת מטעם הרשום המקומית
לטפל בסיפוק השרותים הדתיים היהודיים לפי
סעיפי החקציב המאושר ולשם זה להתקשר בחוזים,
להחזיק רכוש בדרך שכירות או חכירה ולרכוש
מטלטלים. כל חוזה יחתם על ידי ראש הרשות
המקומית וראש המועצה הדתית".

כמו"כ אני מציע להוסיף: במקום שאין רשות מקומית - המועצה הדתית פועלת
על דעת עצמה.

(הערה: את הניסוח הסופי אני מוכן להשאיר ליועצים המשפטיים).

ד"ר בר:
משרד החו"ח.

רבותי, שר הדתות הגיש בכנסת הצעת חוק מטעם
הממשלה ובסעיף 3' של הצעת החוק הזה היה כתוב:
"המועצה היא אשיות משפטית והיא רשאית להתקשר בחוזים, להחזיק ולרכוש
רכוש ולהיות צד בכל מו"מ, לרבות מו"מ משפטי". זו הייתה הצעת הממשלה.
אינני יורע אם שר הדתות יסכים להכניס את ההצעה הנ"ל (שהוצעה ע"י מר
מינץ) לכנסת ואני מציע, איפוא, להכניס את השנוי הבא: "מועצה דתית
מוסמכת לטפל בשרותים הדתיים ליהודים" - ולהשמיט את כל יתר החוספות.
אבל עלינו להוסיף ולהדגיש, כי בכל מקום ששם אין רשות מקומית, המועצה
הדתית רשאית לפעול על דעת עצמה.

י. גורי:

אפשר להוסיף: "פרט למקומות שאין שם אשיות
רשת מקומית, שעליהם נזכר בסעיף....."

ש. מרלין:

הצעתי לסעיף זה היא:

" המועצה הדתית ממלאה באופן מרכזי חפקידו של
ועד הקהילה המספק את צרכי הדת של הצבור היהודי
בארץ עד שחיערכנה הבהירות לקהילות היהודיות
בישובי ישראל. האריך פעילותה של המועצה הדתית
לא יארך יותר משנה אחת".

ד"ר מ. סנה:

גם בקשר לסעיף זה אני משאיר לעצמי זכות הסתייגות
בקשר להוצאת הרשויות המקומיות מטפול בסיפוק

הצרכים הדתיים.

היו"ר ג. מינץ:

אני מעמיד להצבעה את הסעיף § (ב).

5 הצביעות בעד.

הסתייגות למר ש. מרלין

הסתייגות למר מ. סנה.

סעיף 4 :

=====

אין החנגדות. (סנה: במקום שר-הדתות, צ"ל שר-הדתות ושר-האוצר).

סעיף 5 :

=====

אין החנגדות.

סעיף 6 :

=====

אין החנגדות.

ט. טובי:

אני מבקש להעיר שתי הערות בקשר לחוק זה:

1. איני מבין מדוע לא מוצא חוק שרותים

דתיים אחד עבור כל אזרחי המדינה, ומדוע זה הוצא חוק מיוחד לשרותים הדתיים היהודיים? אני מציע שהממשלה הוציא חוק שרותים דתיים עבור כל אזרחי המדינה.

2. לדעתי ההקצבות לשרותים הדתיים צריכות

לבוא מהממשלה ולא מהמועצות המקומיות, כי אני רואה בכך קיפוח החושבים המיעוטים.

ג. מינץ:

בשאלות הנ"ל דנו כבר כאן בישיבות ועדת

הפנים. הוסבר ע"י נציגי משרד החוזות

שרק לאחר שהחושבים הלא-יהודים (מוסלמים, נוצרים, דרוזים ועוד) יתארגנו במועצות דתיות ויפנו לממשלה בדבר הוצאת חוק - הממשלה תכין חוק כזה. אשר להקצבות שחבולאנה מידי הממשלה, ולא מידי המועצות המקומיות - לכך ישנה כבר הסתייגות כללית של ד"ר סנה.

י. בן-צבי:

להערתו של טובי רציתי לומר, שימצאו

גם חושבים יהודים שיהיו מיעוט באזורים

ערביים וגם הם יצטרכו לשלם עבור השרותים הדתיים.

ז. וורהפטיג:

אנו כולנו מסכימים שיוצא חוק כללי לשרותים

דתיים, אבל כל עוד יתר העדות לא התארגנו

היה הכרח להוציא חוק מיוחד לשדתיים היהודיים. אשר לקיפוח המיעוטים

1.8.49

ז. וורהפטיג:

ברצוני להעיר, שגם חושבים בלתי-דתיים יצטרכו לשאת בעול המסים לשדתיים דתיים, כך שאין כאן דוקא קיפוח לגבי הערות הבלתי יהודיות.

אני מבקש שחי המתייגויות:

ט. טובי:

(1) חוק השח תים הדתיים יוצא עבור כל אזרחי המדינה, ללא הבדל דת.

(2) ההקצבות לשרותים הדתיים תהיינה אך ורק בידי הממשלה ולא בידי המועצות המקומיות.

x x x

הישיבה ננעלה בשעה 11.00